ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

24. května 2011 *

Ve věci C-50/08,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES, podaná dne 12. února 2008,

Evropská komise, zastoupená J.-P. Keppennem a H. Støvlbækem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

podporovaná

Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska, zastoupeným E. Jenkinson a S. Ossowskim, jako zmocněnci,

vedlejším účastníkem,

* Jednací jazyk: francouzština.

proti

Francouzské republice, zastoupené E. Belliard, jakož i G. de Berguesem a B. Messmerem, jako zmocněnci,

žalované,

podporované

Bulharskou republikou, zastoupenou T. Ivanovem a E. Petranovou, jako zmocněnci,

Českou republikou, zastoupenou M. Smolkem, jako zmocněncem,

Lotyšskou republikou, zastoupenou L. Ostrovskou, K. Drēviņa a J. Barbale, jako zmocněnkyněmi,

Litevskou republikou, zastoupenou D. Kriaučiūnasem a E. Matulionytė, jako zmocněnci,

Maďarskou republikou, zastoupenou R. Somssich a K. Veres, jakož i M. Fehérem, jako zmocněnci,

Rumunskem, zastoupeným C. Osman, A. Gheorghiu a A. Stoia, jakož i A. Popescem, jako zmocněnci,

Slovenskou republikou, zastoupenou J. Čorbou a B. Ricciovou, jako zmocněnci,

vedlejšími účastníky řízení,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev (zpravodaj) a J.-J. Kasel, předsedové senátů, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, G. Arestis, M. Ilešič, C. Toader a M. Safjan, soudci,

generální advokát: P. Cruz Villalón,
vedoucí soudní kanceláře: M.-A. Gaudissart, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 27. dubna 2010,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 14. září 2010,

vydává tento

Rozsudek

1 Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Francouzská republika tím, že pro přístup k povolání notáře stanovila podmínku státní příslušnosti, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 43 ES a 45 ES.

Právní rámec

Obecná organizace povolání notáře ve Francii

2 Ve francouzském právním řádu vykonávají notáři svou činnost v rámci svobodného povolání. Status tohoto povolání je upraven legislativním nařízením č. 45-2590 ze dne 2. listopadu 1945, kterým se upravuje status notářského úřadu (ordonnance nº 45-2590 du 2 novembre 1945 relative au statut du notariat) (JORF ze dne 3. listopadu 1945, s. 7160), ve znění zákona č. 2004-130 ze dne 11. února 2004 (JORF ze dne 12. února 2004, s. 2847).

3 Podle článku 1 tohoto nařízení zastávají notáři „veřejný úřad zřízený za účelem přijímání veškerých listin a dohod, jimž strany musí nebo chtějí propůjčit účinky, které jsou spojeny s akty veřejné správy, za účelem osvědčení dne jejich vystavení či uzavření, za účelem jejich úschovy nebo vyhotovení jejich stejnopisů a opisů".

4 Podle článku 1a uvedeného legislativního nařízení může notář vykonávat své povolání samostatně, v rámci société civile professionelle (obchodní společnost sdružující notáře za účelem výkonu jejich činností), v rámci société d'exercice libéral (společnost pro výkon svobodného povolání) nebo jako zaměstnanec fyzické či právnické osoby zastávající notářský úřad.

5 Podle čl. 6-1 prvního pododstavce téhož legislativního nařízení je občanskoprávní odpovědnost při výkonu činnosti notáře zajištěna pojistnou smlouvou, kterou uzavírá Conseil supérieur du notariat (Nejvyšší notářská rada).

6 Místní příslušnost notářů, jejich počet a umístění jejich úřadů se stanoví v souladu s ustanoveními nařízení č. 71-942 ze dne 26. listopadu 1971 o zřízení, převodu a zániku notářského úřadu, pravomoci k výkonu notářského úřadu a o sídle notářů, úschově a předávání prvopisů listin a notářských registrů (décret nº 71-942, du 26 novembre 1971, relatif aux créations, transferts et suppressions d'office de notaire, à la compétence d'instrumentation et à la résidence des notaires, à la garde et à la transmission des minutes et registres professionnels des notaires) (JORF ze dne 3. prosince 1971, s. 11796), ve znění nařízení č. 2005-311 ze dne 25. března 2005 (JORF ze dne 3. dubna 2005, s. 6062).

7 Podle článku 1 nařízení č. 78-262 ze dne 8. března 1978 o sazbách odměn notářů (décret nº 78-262 du 8 mars 1978 portant fixation du tarif des notaires) (JORF ze dne 10. března 1978, s. 995), ve znění nařízení č. 2006-558 ze dne 16. května 2006 (JORF ze dne 18. května 2006, s. 7327), se odměny náležející notářům za jejich výkony stanoví v souladu s ustanoveními tohoto nařízení. Článek 4 zmíněného nařízení uvádí,

že notářům za služby poskytnuté v rámci výkonu činností neuvedených v hlavě II téhož nařízení a slučitelných s činností notáře přísluší odměna stanovená na základě dohody se stranami a v případě neexistence takovéto dohody soudem pověřeným ke stanovení výše odměny.

8 Článek 4 národního notářského řádu (règlement national des notaires), který byl vypracován Conseil supérieur du notariat na základě článku 26 nařízení č. 71-942 a schválen vyhláškou ministerstva spravedlnosti ze dne 24. prosince 1979 (JORF ze dne 3. ledna 1980, N.C., s. 45), stanoví, že každá právnická či fyzická osoba soukromého či veřejného práva má právo si zvolit svého notáře. Totéž ustanovení uvádí, že klientelu notáře tvoří „osoby, které od něj dobrovolně žádají poradenství, stanoviska, jeho služby nebo mu svěří sepsání svých dohod".

9 V souvislosti s podmínkami přístupu k výkonu činnosti notáře článek 3 nařízení č. 73-609 ze dne 5. července 1973 o odborném vzdělávání notářů a o podmínkách přístupu k výkonu činnosti notáře (décret nº 73-609, du 5 juillet 1973, relatif à la formation professionnelle dans le notariat et aux conditions d'accès aux fonctions de notaire) (JORF ze dne 7. července 1973, s. 7341), ve znění nařízení č. 2006-1299 ze dne 24. října 2006 o notářích vykonávajících činnost notáře v pracovním poměru (décret nº 2006-1299, du 24 octobre 2006, relatif aux notaires salariés) (JORF ze dne 25. října 2006, s. 15781), stanoví, že notářem může být pouze ten, kdo je mimo jiné francouzským státním příslušníkem.

Činnosti notáře ve Francii

10 Pokud jde o jednotlivé činnosti notáře ve francouzském právním řádu, je nesporné, že jeho hlavní poslání spočívá v sepisování veřejných listin o právních úkonech. Účast notáře tak může být v závislosti na právním úkonu, o kterém má sepsat veřejnou listinu, povinná či volitelná. Touto účastí notář konstatuje splnění všech právem požadovaných podmínek pro uskutečnění daného úkonu, jakož i právní subjektivitu dotyčných stran a jejich způsobilost k právním úkonům.

11 Veřejná listina je definována v článku 1317 občanského zákoníku (code civil), který je obsažen v kapitole VI nadepsané „Prokazování závazků a plateb" hlavy III knihy III tohoto zákoníku. Takovou listinou je podle tohoto článku „listina přijatá osobami zastávajícími veřejný úřad oprávněnými k výkonu činnosti v místě, kde byla listina sepsána, a to při splnění všech požadovaných náležitostí".

12 Podle článku 19 zákona z 25. ventôse roku XI, kterým se upravuje organizace notářského úřadu, mají notářské zápisy „před soudem sílu důkazu a jsou vykonatelné na celém území Republiky".

13 V článku 1319 občanského zákoníku je uvedeno, že „[v]eřejná listina propůjčuje dohodám, které zachycuje, mezi smluvními stranami a jejich dědici nebo právními nástupci plnou důkazní sílu".

14 Článek 1322 téhož zákoníku stanoví, že „[b]yl-li právní úkon učiněný bez úředního ověření uznán osobou, proti níž je namítán, nebo je-li za takto uznaný považován právními předpisy, má ve vztahu k osobám, které se k němu připojily, jakož i k jejich dědicům a právním nástupcům stejnou důkazní sílu jako veřejná listina".

15 V souladu s článkem 1 legislativního nařízení č. 45-2592 ze dne 2. listopadu 1945 o statusu soudních vykonavatelů (ordonnance nº 45-2592, du 2 novembre 1945, relative au statut des huissiers) (JORF ze dne 3. listopadu 1945, s. 7163), ve znění zákona č. 73-546 ze dne 25. června 1973, kterým se stanoví kárný řád a status notářů a některých osob zastávajících státem svěřený úřad s případným oprávněním k sepisování veřejných listin (loi nº 73-546, du 25 juin 1973, relative à la discipline et au statut des notaires et de certains officiers ministériels) (JORF ze dne 26. června 1973, s. 6731), jsou k provádění výkonu soudních rozhodnutí, jakož i listin a dokumentů, které jsou exekučními tituly, příslušní pouze soudní vykonavatelé (huissiers en justice). Článek 18 zákona č. 91-650 ze dne 9. července 1991 o reformě exekuce v občanskoprávním řízení (loi nº 91-650, du 9 juillet 1991, portant réforme des procédures civiles d'exécution) (JORF ze dne 14. července 1991, s. 9228), stanoví, že k výkonu rozhodnutí a k zajištění majetku jsou příslušní pouze soudní vykonavatelé pověření exekucí.

16 Podle článku L. 213-6 zákoníku o organizaci soudnictví (code de l'organisation judiciaire) má soud pověřený výkonem rozhodnutí výlučnou pravomoc rozhodovat o sporech souvisejících s exekučními tituly a o námitkách souvisejících s nuceným výkonem exekučních titulů, a to i když se týkají hmotněprávní stránky věci, pokud nejsou vyňaty z pravomoci obecných soudů. Za týchž podmínek nařizuje zajišťovací opatření a rozhoduje o námitkách souvisejících s jejich výkonem.

Postup před zahájením soudního řízení

17 Komise obdržela stížnost týkající se podmínky státní příslušnosti vyžadované ve Francii pro přístup k povolání notáře. Po přezkumu této stížnosti zaslala Komise Francouzské republice výzvu dopisem ze dne 8. listopadu 2000 a vyzvala ji, aby jí ve lhůtě dvou měsíců předložila vyjádření ke slučitelnosti uvedené podmínky státní příslušnosti s čl. 45 prvním pododstavcem ES.

18 Francouzská republika na uvedenou výzvu dopisem odpověděla dopisem ze dne 13. března 2001.

19 Dne 12. července 2002 zaslala Komise tomuto členskému státu doplňující výzvu dopisem, v níž mu vytkla, že nesplnil povinnosti, které pro něj vyplývají z článku 43 ES a čl. 45 prvního pododstavce ES.

20 Uvedený členský stát na tuto doplňující výzvu dopisem odpověděl dopisem ze dne 11. října 2002.

21 Jelikož Komise nebyla přesvědčena argumenty uplatňovanými Francouzskou republikou, zaslala tomuto členskému státu dne 18. října 2006 odůvodněné stanovisko, v němž dospěla k závěru, že tento členský stát nesplnil povinnosti, které pro něj vyplývají z článku 43 ES a čl. 45 prvního pododstavce ES. Komise uvedený členský stát vyzvala k přijetí opatření nezbytných k tomu, aby tomuto stanovisku vyhověl ve lhůtě dvou měsíců od jeho přijetí.

22 V dopise ze dne 12. prosince 2006 Francouzská republika uvedla důvody, proč měla za to, že stanovisko zastávané Komisí není opodstatněné.

23 Za těchto podmínek se Komise rozhodla podat projednávanou žalobu.

K žalobě

K přípustnosti vedlejšího účastenství Spojeného království

24 Francouzská republika má za to, že spis vedlejšího účastníka předložený Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska je nepřípustný, neboť v rozporu s čl. 40 čtvrtým pododstavcem statutu Soudního dvora Evropské unie a s čl. 93 odst. 5 druhým pododstavcem jednacího řádu Soudního dvora neobsahuje návrhové žádání směřující na podporu návrhového žádání Komise. Podpůrně Francouzská republika namítá částečnou nepřípustnost uvedeného vedlejšího účastenství, protože návrhové žádání Spojeného království podle jejího názoru překračuje rámec návrhového žádání předloženého Komisí, neboť tento členský stát má za to, že se na notářské povolání použije směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání

odborných kvalifikací (Úř. věst. L 255, s. 22), a dále za to, že od povolání notáře jsou oddělitelné činnosti, které nespadají do působnosti čl. 45 prvního pododstavce ES.

25 V této souvislosti je nutné připomenout, že podle čl. 40 čtvrtého pododstavce statutu Soudního dvora se návrhová žádání obsažená v návrhu na vstup vedlejšího účastníka do řízení omezí na podporu návrhového žádání jednoho z hlavních účastníků řízení.

26 Stejně tak čl. 93 odst. 5 druhý pododstavec jednacího řádu zejména stanoví, že spis vedlejšího účastníka musí obsahovat návrhové žádání vedlejšího účastníka, které směřuje k úplné nebo částečné podpoře či úplnému nebo částečnému zamítnutí návrhového žádání jednoho z účastníků řízení, jakož i důvody a argumenty vedlejšího účastníka.

27 Závěr, k němuž Spojené království dospívá ve svém spisu vedlejšího účastníka, zní takto:

„[P]ovolání notáře spadá do působnosti směrnice [2005/36]. Některé činnosti vykonávané notáři lze vyloučit z působnosti [této] směrnice pouze tehdy, když Soudní dvůr dospěje k závěru, že se na tyto činnosti vztahuje výjimka uvedená ve čtyřicátém prvním bodě odůvodnění [uvedené] směrnice, podle čl. 39 odst. 4 ES nebo článku 45 ES."

28 Je třeba podotknout, že Komise ve své žalobě nenavrhuje, aby Soudní dvůr určil, že Francouzská republika nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají ze směrnice 2005/36. V rozsahu, v němž má Spojené království za to, že se na notářské povolání použije uvedená směrnice, je tedy jeho vedlejší účastenství nepřípustné.

29 Dále je třeba uvést, že i když se takto popsaný předmět vedlejšího účastenství uvedeného členského státu svým zněním liší od předmětu, který spis vedlejšího účastníka může platně mít, z celkového obsahu dotčeného spisu vedlejšího účastníka a z kontextu, do kterého tento spis zapadá, plyne, že cílem argumentů předložených Spojeným královstvím je prokázat souladně s úvahami rozvedenými Komisí v žalobě, že povolání notáře nezahrnuje výkon veřejné moci ve smyslu čl. 45 prvního pododstavce ES.

30 Pokud jde konkrétně o námitku vznesenou Francouzskou republikou vůči argumentu předloženému Spojeným královstvím, podle kterého nelze působnost čl. 45 prvního pododstavce ES, na rozdíl od toho, co tvrdí Komise ve své žalobě, vztáhnout na všechny činnosti notářů, je třeba podotknout, že uvedenému členskému státu nelze vytýkat, že návrhové žádání Komise doplnil o nové návrhové žádání. Výše uvedený argument je totiž pouhým odkazem na bod 47 rozsudku ze dne 21. června 1974, Reyners, (2/74, Recueil, s. 631), a Spojené království přitom nezaujalo stanovisko k uplatnitelnosti této judikatury na konkrétní činnosti vykonávané notáři ve Francii.

31 Je tedy třeba shledat, že spis vedlejšího účastníka předložený Spojeným královstvím je nepřípustný pouze v rozsahu, v němž má za to, že se směrnice 2005/36 použije na povolání notáře.

K věci samé

Argumentace účastníků řízení

32 Komise úvodem zdůrazňuje, že přístup k povolání notáře v některých členských státech podmínce státní příslušnosti nepodléhá a že tato podmínka byla jinými členskými státy, jako jsou Španělské království, Italská republika a Portugalská republika, odstraněna.

33 Komise zaprvé připomíná, že článek 43 ES představuje jedno ze základních ustanovení práva Unie, jehož cílem je zajistit právo na vnitrostátní zacházení každému státnímu příslušníkovi členského státu, který se usadí, i když jen sekundárně, v jiném členském státě za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti, a zakazuje veškerou diskriminaci na základě státní příslušnosti.

34 Uvedený orgán i Spojené království tvrdí, že čl. 45 první pododstavec ES musí být předmětem autonomního a jednotného výkladu (rozsudek ze dne 15. března 1988, Komise v. Řecko, 147/86, Recueil, s. 1637, bod 8). Dále vzhledem k tomu, že uvedený článek stanoví výjimku ze svobody usazování ve vztahu k činnostem spjatým s výkonem veřejné moci, měl by být vykládán restriktivně (výše uvedený rozsudek Reyners, bod 43).

35 Výjimka stanovená v čl. 45 prvním pododstavci ES by tedy měla být omezena na činnosti, které jako takové zahrnují přímou a specifickou účast na výkonu veřejné moci (výše uvedený rozsudek Reyners, body 44 a 45). Podle Komise předpokládá pojem veřejné moci výkon rozhodovací pravomoci nad rámec oprávnění vycházejících z obecného práva, který se vyznačuje oprávněním jednat nezávisle na vůli jiných subjektů,

nebo dokonce proti jejich vůli. Podle judikatury Soudního dvora se veřejná moc vyznačuje zejména výkonem donucovacích pravomocí (rozsudek ze dne 29. října 1998, Komise v. Španělsko, C-114/97, Recueil, s. I-6717, bod 37).

36 Podle názoru Komise i Spojeného království je třeba rozlišovat mezi činnostmi spjatými s výkonem veřejné moci a činnostmi vykonávanými v obecném zájmu. Různým povoláním totiž byly v obecném zájmu svěřeny zvláštní pravomoci, aniž však tato povolání jsou spjata s výkonem veřejné moci.

37 Z oblasti působnosti čl. 45 prvního pododstavce ES byly rovněž vyloučeny podpůrné činnosti a činnosti, které jinak přispívají k fungování veřejné moci (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 13. července 1993, Thijssen, C-42/92, Recueil, s. I-4047, bod 22).

38 Mimoto Komise a Spojené království připomínají, že se čl. 45 první pododstavec ES vztahuje v zásadě na konkrétní činnosti, a nikoli na povolání jako celek, ledaže dotčené činnosti nejsou oddělitelné od souboru činností vykonávaných v rámci uvedeného povolání.

39 Komise zadruhé pokračuje přezkumem jednotlivých činností vykonávaných notářem ve francouzském právním řádu.

40 Komise zaprvé ohledně sepisování veřejných listin o právních úkonech a dohodách tvrdí, že notář poté, co stranám poskytne právní poradenství, pouze osvědčí vůli těchto stran a propůjčí jí právní účinky. Při výkonu této činnosti nemá notář ve vztahu ke stranám žádnou rozhodovací pravomoc. Sepsání veřejné listiny je proto podle Komise

jen potvrzením jejich předchozí shody. Skutečnost, že o některých úkonech musí být povinně sepsána veřejná listina, není podle ní relevantní, jelikož mnohé postupy mají povinnou povahu, aniž jsou přitom projevem výkonu veřejné moci.

41 Skutečnost, že notáři vzniká při sepisování notářských zápisů o právních úkonech odpovědnost, jej podle Komise přibližuje většině příslušníků svobodných povolání, jako jsou advokáti, architekti nebo lékaři, jejichž odpovědnost též vzniká v rámci jimi vykonávaných činností.

42 Ohledně vykonatelnosti veřejných listin má Komise za to, že k připojení doložky vykonatelnosti dochází před zahájením vykonávacího řízení v pravém slova smyslu a není jeho součástí. Uvedená vykonatelnost tak notářům nedává žádné donucovací pravomoci. Kromě toho je jakýkoli případný spor řešen nikoli notářem, ale soudem.

43 Zadruhé, úloha notáře v oblasti správy daní podle názoru Komise nezakládá účast na výkonu veřejné moci, neboť soukromé osoby jsou často vedeny k výkonu takovéto odpovědnosti v daňové oblasti. Soukromoprávní podniky tak při provádění mzdových srážek u svých zaměstnanců jednají na účet třetí osoby. Totéž platí i v případě úvěrových institucí, které provádějí srážku daně z movitého majetku pro své klienty, kteří dosahují příjmů z movitého majetku.

44 Zatřetí, zvláštní postavení notářů ve francouzském právu není podle Komise přímo relevantní pro posouzení povahy dotčených činností.

45 Komise má stejně jako Spojené království zatřetí za to, že právní předpisy Unie, které zmiňují činnost notáře, nebrání použití článku 43 ES a čl. 45 prvního pododstavce ES na tuto činnost.

46 Jak čl. 1 odst. 5 písm. d) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu („směrnice o elektronickém obchodu“) (Úř. věst. L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399), tak čtyřicátý první bod odůvodnění směrnice 2005/36 totiž ze své oblasti působnosti činnosti vylučují notáře jen v rozsahu, v němž zahrnují přímou a specifickou účast na výkonu veřejné moci. Jedná se tedy o pouhou výhradu, která nemá žádný dopad na výklad čl. 45 prvního pododstavce ES. Ohledně čl. 2 odst. 2 písm. l) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (Úř. věst. L 376, s. 36), který vylučuje činnosti notáře z oblasti působnosti této směrnice, Komise zdůrazňuje, že skutečnost, že se zákonodárce rozhodl vyloučit určitou činnost z oblasti působnosti uvedené směrnice, neznamená, že se na tuto činnost vztahuje čl. 45 první pododstavec ES.

47 Ohledně nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42), nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. L 338, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 243), jakož i nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky (Úř. věst. L 143, s. 15; Zvl. vyd. 19/07, s, 38), se Komise domnívá, že tato nařízení pouze pro členské státy stanoví povinnost uznávat a zajistit výkon aktů přijatých a vykonatelných v jiném členském státě.

48 Kromě toho nejsou nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE) (Úř. věst. L 294, s. 1) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/56/ES ze dne 26. října 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností (Úř. věst. L 310, s. 1) podle názoru Komise pro řešení projednávaného sporu

relevantní, jelikož pouze svěřují notářům, jakož i dalším příslušným orgánům určeným státem, úlohu potvrdit provedení určitých úkonů a splnění předepsaných náležitostí v souvislosti s přemístěním sídla, založením společnosti nebo fúzí společností.

49 Pokud jde o usnesení Evropského parlamentu ze dne 23. března 2006 o právních profesích a obecném zájmu na fungování právních systémů (Úř. věst. C 292E, s. 105, dále jen „usnesení z roku 2006"), jde podle Komise a Spojeného království pouze o čistě politický akt, jehož obsah je nejednoznačný, jelikož na jednu stranu Evropský parlament v bodě 17 tohoto usnesení uvedl, že článek 45 ES musí být uplatňován na profesi notářů, zatímco na druhou stranu v bodě 2 tohoto usnesení potvrdil stanovisko vyjádřené v jeho usnesení ze dne 18. ledna 1994 o stavu a organizaci povolání notáře ve dvanácti členských státech Společenství (Úř. věst. C 44, s. 36, dále jen „usnesení z roku 1994"), v němž vyjádřil přání, aby pro přístup k povolání notáře byla odstraněna podmínka státní příslušnosti stanovená v právní úpravě několika členských států.

50 Komise a Spojené království doplňují, že věc, ve které byl vydán rozsudek ze dne 30. září 2003, Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española (C-405/01, Recueil, s. I-10391), na nějž odkazuje několik členských států ve svých písemných vyjádřeních, se týkala plnění širokého souboru úkolů v oblasti zachovávání bezpečnosti, výkonu pořádkových pravomocí, jakož i pravomocí v oblasti notářské činnosti a v oblasti osobního stavu kapitány a prvními důstojníky obchodních lodí. Soudní dvůr tudíž podle názoru Komise a Spojené království neměl příležitost podrobně přezkoumat jednotlivé činnosti vykonávané notáři z hlediska čl. 45 prvního pododstavce ES. V důsledku toho není uvedený rozsudek podle nich dostatečný k tomu, aby bylo možné dospět k závěru o použití uvedeného ustanovení ve vztahu k notářům.

51 Kromě toho, ačkoli Francouzská republika tvrdí opak, judikatura Soudního dvora podle jejich názoru odlišuje notáře od orgánů veřejné moci, když uznává, že veřejná listina může být vyhotovena orgánem veřejné moci nebo jakýmkoli jiným k tomu oprávněným subjektem (rozsudek ze dne 17. června 1999, Unibank, C-260/97, Recueil, s. I-3715, body 15 a 21).

52 Francouzská republika, podporovaná Bulharskou republikou, Českou republikou, Lotyšskou republikou, Litevskou republikou, Maďarskou republikou, Rumunskem a Slovenskou republikou, zaprvé tvrdí, že přístup Komise odporuje judikatuře Soudního dvora. Tato judikatura totiž podle jejich názoru neomezuje použití čl. 45 prvního pododstavce ES pouze na činnosti zahrnující výkon donucovací pravomoci, neboť tato pravomoc je pouze jednou ze složek výkonu veřejné moci.

53 V této souvislosti Soudní dvůr ve svém výše uvedeném rozsudku Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española podle názoru Francouzské republiky potvrdil, že činnosti notáře představují účast na uplatňování výsad veřejné moci.

54 Účast notářů na výkonu veřejné moci podle Francouzské republiky zadruhé dokazují úkoly, které jim jsou svěřeny v oblasti správy daní a poplatků. Tyto úkoly se neomezují pouze na držbu veřejných prostředků, nýbrž zahrnují též stanovování daňového základu u daně z příjmů v oblasti kapitálových zisků z nemovitostí, jakož i výběr poplatků za registraci a dědické daně; notáři přitom nesou odpovědnost za platbu těchto registračních poplatků. V rámci výkonu těchto úkolů notáři vyměřují daň nebo poplatky na účet třetích osob, a sice svých klientů.

55 Francouzská republika, Lotyšská republika, Litevská republika, Maďarská republika, Rumunsko a Slovenská republika zatřetí zdůrazňují, že činnosti vykonávané notáři zahrnují sepisování veřejných listin o právních úkonech, které mají kvalifikovanou důkazní sílu a jsou vykonatelné, což podle nich představuje konkrétní projev veřejné moci. U některých úkonů, jako jsou darování, manželské smlouvy, zřizování zástavního práva k nemovitostem nebo smlouvy o smlouvě budoucí na koupi nemovitosti a převoditelné smlouvy o nájmu půdy a jiného zemědělského majetku, je účast notáře podmínkou jejich platnosti.

56 Notáři při výkonu jeho činnosti přísluší vysvětlit stranám obsah jejich úkonu, ujistit se o jejich svobodném projevu vůle a klást otázky nezbytné ke zjištění skutečností potřebných k dodržení právních předpisů. Notář je taktéž povinen provést v závislosti na konkrétním případu ověření, které má zaručit právní platnost daného úkonu. Kromě toho musí notář odmítnout přijetí každého aktu, který je v rozporu s veřejným pořádkem nebo je protiprávní.

57 Notářský zápis má mimoto v hierarchii důkazních prostředků ve francouzském právu nejvyšší důkazní sílu. Uvedená důkazní síla se vztahuje k datu provedení úkonu, k přiloženým podpisům a ke skutečnostem, které notář potvrzuje, jako kdyby je učinil osobně, nebo jako kdyby k nim došlo za jeho přítomnosti. Správnost těchto skutečností může být zpochybněna pouze v řízení týkajícím se uvedení nesprávných skutečností podle článků 303 až 316 občanského soudního řádu (code de procédure civile).

58 Z výše uvedeného rozsudku Unibank mimoto vyplývá, že účast orgánu veřejné moci nebo jakéhokoli jiného subjektu oprávněného státem je nezbytná k tomu, aby daná listina mohla být považována za veřejnou.

59 Veřejné listiny o právních úkonech jsou rovněž vykonatelné, aniž je třeba se domáhat předchozího vydání rozsudku. Tedy i za předpokladu, že judikatura Soudního dvora omezuje použití čl. 45 prvního pododstavce ES pouze na činnosti zahrnující výkon donucovací pravomoci, spadá povolání notáře podle názoru Francouzské republiky do působnosti tohoto ustanovení proto, že notářský zápis je vykonatelný.

60 Francouzská republika začtvrté podotýká, že postavení notářů ve francouzském právním řádu svědčí o přímé účasti notáře na výkonu veřejné moci. Notáři jsou tak jmenováni ministrem spravedlnosti a podléhají dozoru státních zástupců. Mimoto skládají slib a vztahuje se na ně striktní režim neslučitelnosti funkcí.

61 Uvedený členský stát zapáté poukazuje na to, že zákonodárce Unie potvrdil, že se notáři účastní výkonu veřejné moci. V tomto ohledu odkazuje na akty Unie zmíněné v bodě 46 tohoto rozsudku, které buď vylučují činnosti vykonávané notáři z příslušné oblasti své působnosti z důvodu účasti notářů na výkonu veřejné moci, nebo uznávají, že sepisování veřejných listin o právních úkonech provádí orgán veřejné moci, nebo jakýkoli jiný subjekt k tomu oprávněný státem. Z aktů zmíněných v bodech 47 a 48 tohoto rozsudku podle jeho názoru kromě toho vyplývá, že na notářské zápisy o právních úkonech je třeba nahlížet jako na soudní rozhodnutí.

62 Podle tvrzení Francouzské republiky Parlament ve svých usneseních z roků 1994 a 2006 poukázal na to, že povolání notáře je spjato s výkonem veřejné moci.

Závěry Soudního dvora

– Úvodní úvahy

63 Komise Francouzské republice vytýká, že na svém území brání státním příslušníkům ostatních členských států v usazování za účelem výkonu povolání notáře tím, že v rozporu s článkem 43 ES vyhrazuje přístup k tomuto povolání svým vlastním státním příslušníkům.

64 Tato žaloba se tedy týká pouze podmínky státní příslušnosti, kterou vyžaduje dotčená francouzská právní úprava pro přístup k tomuto povolání – posuzováno z hlediska článku 43 ES.

65 V důsledku toho je třeba upřesnit, že uvedená žaloba se netýká ani postavení a organizace povolání notáře ve francouzském právním řádu, ani jiných podmínek pro přístup k povolání notáře v tomto členském státě, než je podmínka státní příslušnosti.

66 Konečně je třeba zdůraznit, jak uvedla Komise na jednání, že se její žaloba netýká ani použití ustanovení Smlouvy o ES o volném pohybu služeb. Uvedená žaloba se netýká ani použití ustanovení Smlouvy o volném pohybu pracovníků.

– K tvrzenému nesplnění povinnosti

67 Úvodem je třeba připomenout, že článek 43 ES je jedním ze základních ustanovení práva Unie (viz v tomto smyslu zejména výše uvedený rozsudek Reyners, bod 43).

68 Pojem „usazování“ ve smyslu tohoto ustanovení je velmi širokým pojmem zahrnujícím možnost příslušníka Unie podílet se stabilně a trvale na hospodářském životě jiného členského státu, než je stát jeho původu, a mít z toho prospěch, a tím podporovat vzájemné hospodářské a sociální prolínání uvnitř Evropské unie v oblasti samostatných výdělečných činností (viz zejména rozsudek ze dne 22. prosince 2008, Komise v. Rakousko, C-161/07, Sb. rozh. s. I-10671, bod 24).

69 Svoboda usazování – přiznaná státním příslušníkům jednoho členského státu na území druhého členského státu – zahrnuje zejména právo přístupu k samostatným výdělečným činnostem a právo vykonávat je za stejných podmínek, jaké jsou vymezeny právními předpisy členského státu usazení pro jeho vlastní státní příslušníky (viz zejména rozsudek ze dne 28. ledna 1986, Komise v. Francie, 270/83, Recueil, s. 273,

bod 13, a v tomtéž smyslu výše uvedený rozsudek Komise v. Rakousko, bod 27). Jinými slovy, článek 43 ES zakazuje každému členskému státu, aby ve svých právních přepisech pro osoby, které využívají svobody usadit se na jeho území, stanovil podmínky pro výkon jejich činností, které se odlišují od těch, které jsou vymezeny pro jeho vlastní státní příslušníky (výše uvedený rozsudek Komise v. Rakousko, bod 28).

70 Cílem článku 43 ES je tak zajistit právo na národní zacházení každému státnímu příslušníkovi členského státu, který se usadí v jiném členském státě, aby zde vykonával samostatnou výdělečnou činnost, a zakazuje jakožto omezení svobody usazování jakoukoli diskriminaci na základě státní příslušnosti vyplývající z vnitrostátních právních předpisů (výše uvedený rozsudek Komise v. Francie, bod 14).

71 V projednávané věci však sporné vnitrostátní předpisy vyhrazují přístup k povolání notáře francouzským státním příslušníkům, a tedy zakotvují rozdíl v zacházení na základě státní příslušnosti, který je v zásadě zakázaný článkem 43 ES.

72 Francouzská republika nicméně podotýká, že činnosti notáře jsou vyňaty z oblasti působnosti článku 43 ES, jelikož jsou spjaty s výkonem veřejné moci ve smyslu čl. 45 prvního pododstavce ES. Je tedy třeba nejprve přezkoumat rozsah pojmu „výkon veřejné moci“ ve smyslu posledně uvedeného ustanovení a poté ověřit, zda činnosti svěřené notářům ve francouzském právním řádu spadají pod tento pojem.

73 V souvislosti s pojmem „výkon veřejné moci“ ve smyslu čl. 45 prvního pododstavce ES je třeba zdůraznit, že při jeho posouzení je podle ustálené judikatury třeba vzít v úvahu meze vyplývající ze samotné povahy práva Unie, které toto ustanovení klade dovoleným výjimkám ze zásady svobody usazování, aby užitečný účinek Smlouvy v oblasti svobody usazování nemohl být zmařen jednostrannými opatřeními přijatými

členskými státy (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky Reyners, bod 50, a Komise v. Řecko, bod 8, jakož i rozsudek ze dne 22. října 2009, Komise v. Portugalsko, C-438/08, Sb. rozh. s. I-10219, bod 35).

74 Je rovněž ustálenou judikaturou, že čl. 45 první pododstavec ES představuje výjimku ze základního pravidla svobody usazování. Jako taková musí být tato výjimka vykládána způsobem, který omezuje její působnost na případy, kdy je to striktně nezbytné k hájení zájmů, jejichž ochranu toto ustanovení členským státům umožňuje (výše uvedené rozsudky Komise v. Řecko, bod 7, a Komise v. Španělsko, bod 34; rozsudky ze dne 30. března 2006, Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, C-451/03, Sb. rozh. s. I-2941, bod 45; ze dne 29. listopadu 2007, Komise v. Rakousko, C-393/05, Sb. rozh. s. I-10195, bod 35, a Komise v. Německo, C-404/05, Sb. rozh. s. I-10239, body 37 a 46, jakož i výše uvedený rozsudek Komise v. Portugalsko, bod 34).

75 Mimoto Soudní dvůr opakovaně zdůraznil, že výjimka stanovená v čl. 45 prvním pododstavci ES musí být omezena na činnosti, které jsou samy o sobě přímo a specificky spjaty s výkonem veřejné moci (výše uvedené rozsudky Reyners, bod 45; Thijssen, bod 8; Komise v. Španělsko, bod 35; Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, bod 46; Komise v. Německo, bod 38, a Komise v. Portugalsko, bod 36).

76 V tomto ohledu se Soudní dvůr vyjádřil v tom smyslu, že z působnosti výjimky stanovené v čl. 45 prvním pododstavci ES jsou vyloučeny některé pomocné a přípravné činnosti ve vztahu k výkonu veřejné moci (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky Thijssen, bod 22; Komise v. Španělsko, bod 38; Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, bod 47; Komise v. Německo, bod 38, a Komise v. Portugalsko, bod 36), některé činnosti, jejichž výkon – třebaže zahrnuje i pravidelné a systémově dané styky se správními a soudními orgány, nebo dokonce i povinné přispění k plnění jejich úkolů – nezasahuje do posuzovacích a rozhodovacích pravomocí uvedených orgánů (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Reyners, bod 51 a 53), dále také některé činnosti, které nezahrnují výkon rozhodovacích pravomocí (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky Thijssen, body 21 a 22; ze dne 29. listopadu 2007, Komise

v. Rakousko, body 36 a 42; Komise v. Německo, body 38 a 44, jakož i Komise v. Portugalsko, body 36 a 41), ani donucovacích pravomocí (viz v tomto smyslu zejména výše uvedený rozsudek Komise v. Španělsko, bod 37) či pravomoci k přijetí vynucovacích opatření (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 30. září 2003, Anker a další, C-47/02, Recueil, s. I-10447, bod 61, jakož i výše uvedený rozsudek Komise v. Portugalsko, bod 44).

77 Ve světle předcházejících úvah je třeba ověřit, zda činnosti svěřené notářům ve francouzském právním řádu zahrnují přímou a specifickou účast na výkonu veřejné moci.

78 Za tímto účelem je třeba přihlédnout k povaze činností vykonávaných příslušníky dotčeného povolání (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Thijssen, bod 9).

79 Francouzská republika a Komise se shodují na skutečnosti, že hlavní činností notářů ve francouzském právním řádu je sepisování veřejných listin o právních úkonech při splnění všech požadovaných náležitostí. Za tímto účelem musí notář především ověřit, zda jsou splněny všechny právem požadované podmínky pro uskutečnění úkonu. Notářem sepsaná veřejná listina o právním úkonu má mimoto kvalifikovanou důkazní sílu a je vykonatelná.

80 V této souvislosti je třeba zaprvé zdůraznit, že předmětem notářského zápisu jsou podle francouzských právních předpisů právní úkony nebo dohody, které strany učinily či uzavřely dobrovolně. Tyto strany totiž samy, v mezích stanovených právními předpisy, rozhodují, když předkládají právní úkon nebo dohodu notáři za účelem sepsání veřejné listiny o rozsahu svých práv a povinností a svobodně si volí ujednání, jimiž se chtějí řídit. Úkon notáře tak předpokládá předchozí souhlas nebo shodnou vůli stran.

81 Mimoto notář nemůže jednostranně změnit dohodu, o níž má sepsat veřejnou listinu, pokud k tomu předem nezískal souhlas stran.

82 Činnost spočívající v sepisování veřejných listin o právních úkonech svěřená notářům tedy jako taková nezahrnuje přímou a specifickou účast na výkonu veřejné moci ve smyslu čl. 45 prvního pododstavce ES.

83 Skutečnost, že o některých právní úkonech nebo dohodách musí být pod sankcí neplatnosti povinně sepsána veřejná listina, tento závěr nemůže zpochybnit. Je totiž obvyklé, že platnost různých právních úkonů je ve vnitrostátních právních řádech a za stanovených podmínek podmíněna splněním formálních náležitostí nebo také dodržením povinných postupů podmiňujících jejich platnost. Tato okolnost tudíž nemůže být dostatečnou oporou názoru, který zastává Francouzská republika.

84 Předcházející závěr nelze zpochybnit ani na základě povinnosti notářů ověřit předtím, než přistoupí k sepsání veřejné listiny o právním úkonu nebo dohodě, zda jsou splněny všechny právem požadované podmínky pro uskutečnění daného právního úkonu nebo uzavření dané dohody, a pokud tomu tak není, povinnosti odmítnout sepsání této listiny.

85 Francouzská republika zdůrazňuje, že notář touto kontrolou sleduje cíl obecného zájmu, totiž zajištění legality a právní jistoty právních úkonů mezi jednotlivci. Samotné sledování tohoto cíle však nemůže odůvodnit skutečnost, že výsady nezbytné za tímto účelem jsou vyhrazeny pouze notářům, kteří jsou státními příslušníky dotčeného členského státu.

86 Skutečnost, že jednání sleduje cíl obecného zájmu, sama o sobě nestačí k tomu, aby daná činnost byla považována za přímo a specificky spjatou s výkonem veřejné moci. Je totiž nesporné, že činnosti vykonávané v rámci různých regulovaných povolání jsou ve vnitrostátních právních řádech často spojeny s povinností osob, které je vykonávají, sledovat takový cíl, a přesto tyto činnosti nejsou součástí výkonu veřejné moci.

87 Skutečnost, že činnosti notáře sledují cíle obecného zájmu, které mají především zaručit legalitu a právní jistotu právních úkonů mezi jednotlivci, nicméně představuje naléhavý důvod obecného zájmu, který umožňuje odůvodnit případná omezení článku 43 ES vyplývající z takových zvláštností notářské činnosti vlastních, jako je rámec, v němž se pohybují notáři, který zahrnuje postupy pro jejich jmenování, omezení jejich počtu a jejich místní příslušnosti nebo také systém jejich odměňování, nezávislosti, neslučitelnosti funkcí, jakož i neodvolatelnosti a nepřeložitelnosti, a to v rozsahu, v němž tato omezení umožňují dosažení uvedených cílů a jsou za tímto účelem nezbytná.

88 Je rovněž pravda, že notář musí odmítnout sepsání veřejné listiny o právním úkonu nebo dohodě, které nesplňují právem požadované podmínky, a to nezávisle na vůli stran. Nicméně po takovém odmítnutí mají strany možnost odstranit zjištěné protiprávnosti, změnit obsah dotčeného úkonu nebo dotčené dohody, nebo také upustit od učinění takového právního úkonu nebo sjednání takové dohody.

89 Mimoto nelze právní poradenství a pomoc, které notář při pořizování zápisu o dotčeném úkonu nebo dohodě zajišťuje, považovat za účast na výkonu veřejné moci, a to i když má zákonnou povinnost takové poradenství a pomoc poskytovat (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Reyners, bod 52).

90 Pokud jde o kvalifikovanou důkazní sílu a vykonatelnost notářského zápisu o právním úkonu, nelze zpochybnit, že tyto účinky způsobují, že uvedené zápisy jsou spojeny s významnými právními důsledky. Avšak skutečnost, že daná činnost zahrnuje sepisování zápisů s takovýmito důsledky, nemůže být dostatečná k tomu, aby tato činnost byla považována za přímo a specificky spjatou s výkonem veřejné moci ve smyslu čl. 45 prvního pododstavce ES.

91 Konkrétně je totiž k důkazní síle notářského zápisu o právním úkonu třeba uvést, že je součástí režimu dokazování zakotveného právními předpisy v dotčeném právním řádu. Článek 1319 občanského zákoníku, který stanoví, že veřejná listina o právním úkonu má kvalifikovanou důkazní sílu, je tak součástí kapitoly VI uvedeného zákoníku nadepsané „Prokazování závazků a plateb". Důkazní síla přiznaná dané listině právními předpisy tedy nemá přímý dopad na otázku, zda činnost zahrnující sepsání této listiny sama o sobě představuje přímou a specifickou účast na výkonu veřejné moci, jak vyžaduje judikatura (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky Thijssen, bod 8, a Komise v. Španělsko, bod 35).

92 Mimoto článek 1322 občanského zákoníku stanoví, že „byl-li právní úkon učiněný bez úředního ověření uznán osobou, proti níž je namítán, nebo je-li za takto uznaný považován právními předpisy, má ve vztahu k osobám, které se k němu připojily, jakož i k jejich dědicům a právním nástupcům stejnou důkazní sílu jako veřejná listina".

93 V souvislosti s vykonatelností veřejné listiny je třeba uvést, že jak uvádí Francouzská republika, tato její povaha umožňuje vynucení povinnosti, kterou tato listina osvědčuje, bez předchozího zapojení soudu.

94 Vykonatelnost veřejné listiny však není projevem toho, že by měl notář pravomoci, které by zahrnovaly přímou a specifickou účast na výkonu veřejné moci. I když

je veřejná listina vykonatelná připojením doložky vykonatelnosti k této listině notářem, spočívá tato vykonatelnost na vůli stran učinit právní úkon nebo uzavřít dohodu po ověření jejich souladu s právními předpisy notářem a přiznat jim uvedenou vykonatelnost.

95 Sepisování veřejných listin s takovými právními účinky, které jsou popsány v bodech 90 až 94 tohoto rozsudku, tedy nezahrnuje přímý a specifický výkon veřejné moci ve smyslu čl. 45 prvního pododstavce ES.

96 Zadruhé nelze úlohu správce daní a poplatků, kterou notář zastává, jako takovou považovat za přímo a specificky spjatou s výkonem veřejné moci. V tomto ohledu je třeba upřesnit, že výběr daní a poplatků notář provádí na účet dlužníka, odpovídající částky notář následně převádí ve prospěch příslušného státního orgánu, a že se tedy tento způsob výběru v základech neliší od způsobu výběru daně z přidané hodnoty.

97 Pokud jde zatřetí o takové úkony, jako jsou darování, manželské smlouvy, zřizování zástavního práva k nemovitostem, smlouvy o smlouvě budoucí na koupi nemovitosti a převoditelné smlouvy o nájmu půdy a jiného zemědělského majetku, které musí být pod sankcí neplatnosti učiněny formou notářského zápisu, odkazuje se na úvahy obsažené v bodech 80 až 95 tohoto rozsudku.

98 Začtvrté postačí ohledně zvláštního postavení notářů ve francouzském právním řádu připomenout, že jak vyplývá z bodů 75 a 78 tohoto rozsudku, je třeba otázku, zda tyto činnosti spadají do působnosti výjimky stanovené v čl. 45 prvním pododstavci ES, posoudit právě z hlediska povahy předmětných činností jako takových, a nikoli z hlediska tohoto postavení jako takového.

99 K tomu je nicméně nutné učinit dvojí upřesnění. Zaprvé je nesporné, že s výjimkou případů, kdy určení notáře provádí soud, má každá strana právo volného výběru notáře v souladu s článkem 4 národního notářského řádu zmíněného v bodě 8 tohoto rozsudku. I když platí, že část odměn notářů je stanovena zákonem, nemění to nic na tom, že kvalita poskytovaných služeb se mezi jednotlivými notáři může lišit zejména v závislosti na odborných schopnostech dotyčných osob. Z toho vyplývá, že v rozsahu své příslušné územní působnosti vykonávají notáři své povolání, jak uvedl generální advokát v bodě 18 svého stanoviska, za podmínek hospodářské soutěže, což není charakteristické pro výkon veřejné moci.

100 Zadruhé je třeba poukázat na skutečnost, kterou uvedla Komise a kterou Francouzská republika nepopřela, že notáři jsou ve vztahu ke svým klientům přímo a osobně odpovědní za škody způsobené jakýmkoli nesprávným postupem při výkonu svých činností.

101 Přesvědčivý ostatně není ani argument, který Francouzská republika vyvozuje z některých aktů Unie. Ve vztahu k aktům zmíněným v bodě 46 tohoto rozsudku je třeba uvést, že skutečnost, že se zákonodárce rozhodl vyloučit činnosti notáře z oblasti působnosti daného aktu, neznamená, že tyto činnosti nezbytně spadají do působnosti výjimky stanovené v čl. 45 prvním pododstavci ES. Pokud jde konkrétně o směrnici 2005/36, ze samotného znění čtyřicátého prvního bodu odůvodnění této směrnice, podle něhož „[p]oužití [...] článku 45 [ES] není touto směrnicí dotčeno, zejména pokud jde o notáře“, vyplývá, že zákonodárce Unie k použitelnosti čl. 45 prvního pododstavce ES ve vztahu k povolání notáře žádný postoj nezaujal.

102 Relevantní není ani argumentace založená na aktech Unie uvedených v bodech 47 a 48 toho rozsudku. Pokud jde o nařízení zmíněná v bodě 47 tohoto rozsudku, týkají se tato uznávání a výkonu veřejných listin přijatých a vykonatelných v členském státě, a v důsledku toho nemají vliv na výklad čl. 45 prvního pododstavce ES. Stejný závěr

platí i pro akty Unie zmíněné v bodě 48 tohoto rozsudku, neboť tyto akty podle správného tvrzení Komise svěřují notářům a jiným příslušným orgánům určeným státem úlohu spočívající v potvrzení provedení určitých úkonů a splnění předepsaných náležitostí v souvislosti s přemístěním sídla, založením společnosti a fúzí společností.

103 V souvislosti s usneseními z roků 1994 a 2006 zmíněnými v bodě 49 tohoto rozsudku je nutné zdůraznit, že tato usnesení nemají právní účinky, jelikož nejsou svou povahou závaznými akty. Ostatně přesto, že tato usnesení uvádějí, že povolání notáře spadá do působnosti článku 45 ES, vyjádřil Parlament v prvním z těchto usnesení výslovně své přání, aby byla přijata opatření k odstranění podmínky státní příslušnosti pro přístup k povolání notáře; toto stanovisko pak bylo opětovně implicitně potvrzeno v usnesení z roku 2006.

104 K argumentu, který Francouzská republika vyvozuje z výše uvedeného rozsudku Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española, je třeba uvést, že věc, ve které byl vydán tento rozsudek, se týkala výkladu čl. 39 odst. 4 ES, a nikoli výkladu čl. 45 prvního pododstavce ES. Z bodu 42 uvedeného rozsudku mimoto vyplývá, že když Soudní dvůr rozhodl, že funkce svěřené kapitánům a prvním důstojníkům plavidel představují účast na uplatňování výsad veřejné moci, mínil tím veškeré úkoly, které kapitáni a první důstojníci plní. Soudní dvůr tedy nezkoumal jedinou úlohu v oblasti notářství, která byla svěřena kapitánům a prvním důstojníkům plavidel – a sice přijímání, úschova a předávání závětí – odděleně od jejich ostatních pravomocí, jako jsou zejména pravomoci k přijímání vynucovacích opatření a ukládání sankcí, jimiž jsou nadáni.

105 Co se týče výše uvedeného rozsudku Unibank, na který Francouzská republika rovněž odkazuje, je nutné konstatovat, že věc, v níž byl tento rozsudek vydán, se nijak netýkala výkladu čl. 45 prvního pododstavce ES. Soudní dvůr mimoto v bodě 15 uvedeného rozsudku rozhodl, že k tomu, aby se jednalo o „veřejnou listinu" ve smyslu článku 50 úmluvy o příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ze dne 27. září 1968 (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32), je nutné zapojení orgánu veřejné moci nebo jakéhokoli jiného subjektu oprávněného státem původu.

106 Za těchto podmínek je třeba dospět k závěru, že činnosti notáře, jak jsou v současné době vymezeny francouzským právním řádem, nejsou spjaty s výkonem veřejné moci ve smyslu čl. 45 prvního pododstavce ES.

107 V důsledku toho je třeba konstatovat, že podmínka státní příslušnosti požadovaná francouzskou právní úpravou pro přístup k povolání notáře představuje diskriminaci na základě státní příslušnosti zakázanou článkem 43 ES.

108 Vzhledem k výše uvedenému je třeba shledat, že žaloba Komise je opodstatněná.

109 Je tudíž třeba určit, že Francouzská republika tím, že pro přístup k povolání notáře stanovila podmínku státní příslušnosti, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 43 ES.

K nákladům řízení

110 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a Francouzská republika neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení.

111 Podle čl. 69 odst. 4 prvního pododstavce téhož jednacího řádu členské státy, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, nesou vlastní náklady. Bulharská republika, Česká republika, Lotyšská republika, Litevská republika, Maďarská republika, Rumunsko, Slovenská republika a Spojené království proto ponesou vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

1) Francouzská republika tím, že pro přístup k povolání notáře stanovila podmínku státní příslušnosti, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 43 ES.

2) Francouzské republice se ukládá náhrada nákladů řízení.

3) Bulharská republika, Česká republika, Lotyšská republika, Litevská republika, Maďarská republika, Rumunsko, Slovenská republika a Spojené království Velké Británie a Severního Irska ponesou vlastní náklady řízení.

Podpisy.